Wat ga je leren? Je herhaalt klankwoorden: bijvoeglijke naamwoorden met achtervoegsels (vaste stukjes achteraan).

BLOK 5 LES 3

Op verkenning

1 **In één vak passen alle woorden bij het afgebeelde boek.**
Kruis dat vak aan.

☐ slapeloos zorgelijk hongerig vriendelijk	☐ waardeloos smakelijk hebberig mogelijk	☐ gemoedelijk achteloos slijmerig makkelijk
☐ feestelijk grieperig vlekkeloos duizelig	☒ griezelig nachtelijk nevelig kronkelig	☐ hartelijk zorgeloos akelig opzettelijk

In al deze woorden zie je in het midden niet en, maar e.
Wat klopt voor de woorden hierboven? Kruis twee zinnen aan.
- ☒ Geen enkel woord is een samenstelling. Daarom komt er geen extra n bij.
- ☐ Deze samenstellingen schrijf je niet met een extra n, omdat het uitzonderingen zijn.
- ☒ Al deze woorden hebben een achtervoegsel; het zijn geen samenstellingen.
- ☐ Deze woorden horen, net als *ooievaar*, bij de onthoudwoorden van uitlegkaart K5.

Uitleg

2 **Weet je het nog? Veel bijvoeglijke naamwoorden eindigen op een achtervoegsel, een vast stukje achteraan.**
Lees uitlegkaart K10-a nog eens.

Aan de slag

3 **Maak van elk zelfstandig naamwoord een bijvoeglijk naamwoord op ~ig(e), ~(e)lijk(e) of ~isch(e). Schrijf op.**

geluk	– een *gelukkige*	winnaar	België	– een *Belgische*	bonbon
techniek	– een *technisch*	probleem	persoon	– een *persoonlijk*	cadeau
gevaar	– een *gevaarlijk*	kruispunt	telefoon	– een *telefonisch*	gesprek
voordeel	– een *voordelige*	aankoop	gif	– een *giftige*	paddenstoel
vrees	– een *vreselijk*	ongeluk	magneet	– een *magnetisch*	staafje

4 **Het woord *bruikbaar* is afgeleid van het werkwoord *gebruiken* en het woord *behulpzaam* is afgeleid van het werkwoord *helpen*. Van welke werkwoorden zijn deze woorden afgeleid? Schrijf op.**

leesbaar – *lezen*	leerzaam – *leren*	vloeibaar – *vloeien*
breekbaar – *breken*	strafbaar – *straffen*	spaarzaam – *sparen*
leverbaar – *leveren*	zorgzaam – *zorgen*	bereikbaar – *bereiken*

geen kopieermateriaal © Uitgeverij Zwijsen B.V. Tilburg

5 **Vul de persoonsvormen in. Alle zinnen staan in de verleden tijd.**

drijven	– Het vlot *dreef*	in de sloot.	proeven	– De kok *proefde*	de soep.
uitleggen	– Hij *legde*	de som uit.	juichen	– Het publiek *juichte*	luid.
verloten	– De juf *verloottte*	de prijs.	vliegen	– De piloot *vloog*	naar Rome.
afronden	– Hij *rondde*	het getal af.	verwachten	– Dat *verwachtte*	ik niet.

6 **Elk teken is een achtervoegsel. Welke achtervoegsels zijn het?**
Vul de legenda in.

besluiteΔ · heuvelΩ · RussΨ · cursφ · mysterΣ · grammaticβ · explosφ · allergΨ · harmonΣ · klassikβ · nutteΔ · reusΩ · modΣ · verticβ · foutΔ · raadselΩ · schematΨ · agressφ

Δ = *loos* φ = *ief*
Ω = *achtig* Σ = *ieus*
Ψ = *isch* β = *aal*

7 **Maak de woorden af met een achtervoegsel. Schrijf ze op.**

De vrouw droeg een ring met een zeld... edelsteen. *zeldzame*
Sporten heeft een posit... effect op je gezondheid. *positief*
Zij gaan naar een trop... eiland in de Stille Oceaan. *tropisch*
De eigenaresse van die winkel is altijd mod... gekleed. *modieus*
De gen... uitvinder kreeg een prijs voor zijn werk. *geniale*

8 **Welke woorden passen erbij?**
Gebruik de voor- en achtervoegsels on~, ~loos en ~baar. Schrijf op.
Let op: het zijn geen samenstellingen.

zonder …		je kunt het …		je kunt het niet …	
hoop	*hopeloos*	kneden	*kneedbaar*	betalen	*onbetaalbaar*
spraak	*sprakeloos*	oplossen	*oplosbaar*	toelaten	*ontoelaatbaar*
zorgen	*zorgeloos*	halen	*haalbaar*	besturen	*onbestuurbaar*

Welke andere woorden op ~baar passen bij deze omschrijvingen? Schrijf op.

het is duur: *kostbaar* je kunt het zien: *zichtbaar*
je kunt het bewaren: *houdbaar* het gaat makkelijk kapot: *kwetsbaar*

Terugkijken

9 **Klopt de uitspraak over het achtervoegsel? Kruis hem dan aan.**
- ☒ ~loos betekent: *zonder …* ; *vleugelloos* betekent: zonder vleugel(s).
- ☐ ~zaam betekent: *het kan … worden*; *duurzaam* betekent: het kan duur worden.
- ☒ ~achtig betekent: *het lijkt op …* ; *herfstachtig* betekent: het lijkt wel herfst.
- ☒ ~baar betekent: *je kunt het …* ; *verdedigbaar* betekent: je kunt het verdedigen.

Klaar? Kies of